
FOLKETINGET

Europaudvalget

Den økonomiske konsulent

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 20. januar 2012

Den økonomiske udvikling i EU – kort fortalt

Resume

I notatet er EU-landene delt op i to grupper. Den ene gruppe består af lande der **ikke** har akutte økonomiske problemer og den anden gruppe af lande med **akutte problemer** (Irland, Portugal, Grækenland, Italien og Spanien).

De kriseramte lande er fortrinsvis karakteriseret ved, at den offentlige gæld er over 100 pct. af BNP.

Udviklingen i de vigtigste nøgletal gennemgås ganske kort for de to grupper. **Ungarn** er (endnu) **ikke** blandt de akut kriseramte lande selvom landet har brug for IMF-finansiering af statsgælden. En række positive nøgletal opvejer den negative udvikling i statsgælden for dette land.

Sverige, Tyskland og Polen er blandt de ikke-kriseramte lande, der klarer sig bedst. Men problemet er, at det private forbrug i Tyskland udvikler sig meget svagt, og derfor ikke trækker væksten i gang i andre EU-lande. I EU sammenhæng ligger **Danmark** lavt med hensyn til økonomisk vækst, det private forbrug og investeringer. Men Danmark ligger relativt pænt m.h.t. offentlige finanser og ledighed. Gældsudviklingen i **Storbritannien** giver endvidere anledning til bekymring.

1. Indledning

I notatet beskrives nøgletallene for den økonomiske udvikling i EU, eller rettere EU-27.

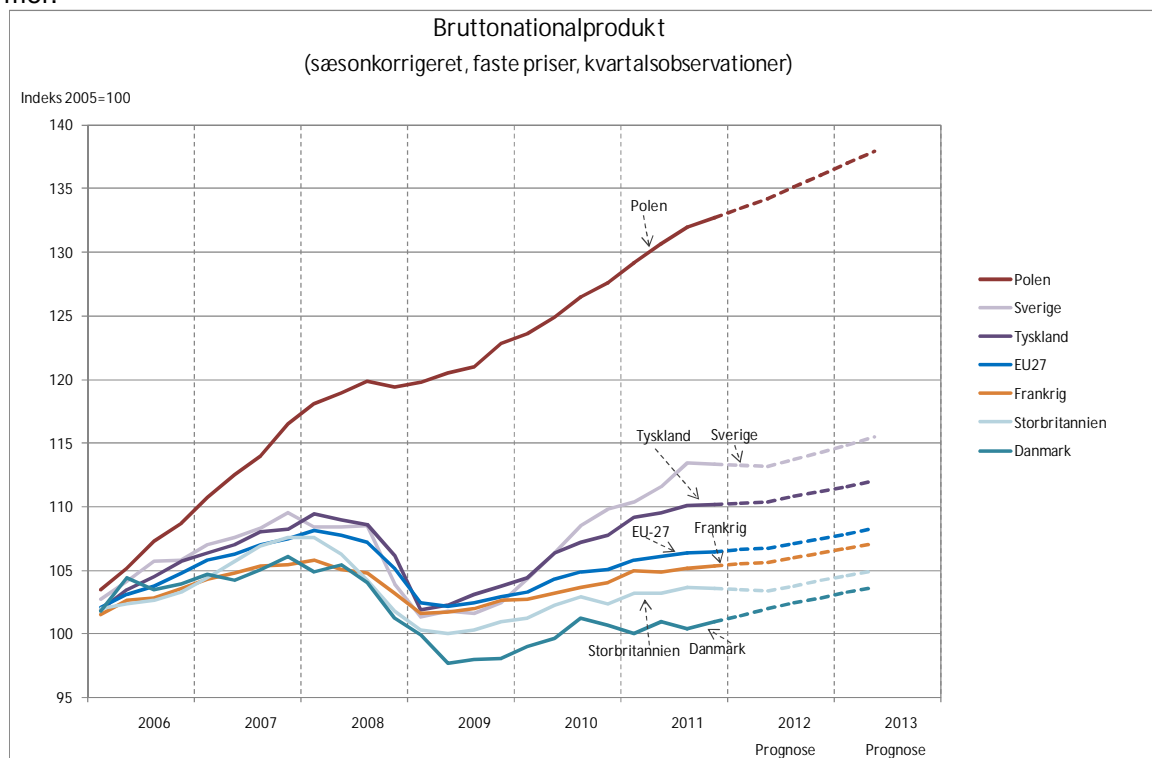
I lyset af den noget kritiske situation som europæisk økonomi befinder sig i, er det hensigten med denne note, at læserne kan få et hurtigt overblik over den økonomiske situation. Oversigten er delt op i de lande, der **ikke** har aktuelle økonomiske problemer, og de lande, der er **meget hårdt** ramt af finanskrisen m.v. (Grækenland, Irland, Portugal, Italien og Spanien).

Tallene bygger primært på EU-Kommissionens meget omfattende **Efterårsrapport (november 2011)**, der gennemgår de 27 EU-landes økonomi.

2. Bruttonationalproduktet

I **figur 1** nedenfor ses udviklingen i BNP for en række af de EU-lande der **ikke** er i akutte økonomiske og finansielle problemer. Tallene for 2012 og 2013 er prognoser.

Figur 1. BNP for udvalgte EU-lande (2006-2013), der ikke er i akutte problemer.

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

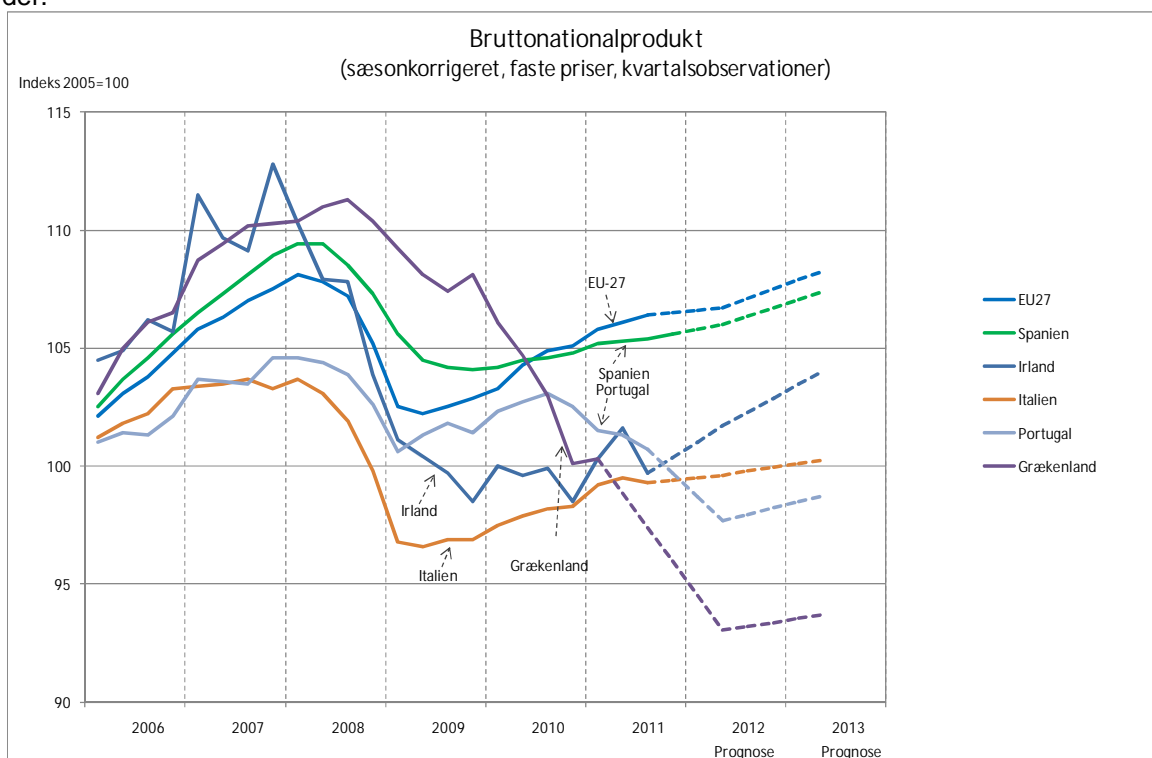
To ting springer umiddelbart i øjnene. Det ene er, at **Polen** virkelig er højdespringer i europæisk økonomi, Herefter kommer Tyskland og især Sverige som førende i det europæiske vækstkløb.

Det andet er, at Danmark og Storbritannien er de absolutte bundskrabere med hensyn til den økonomiske vækst. Og ifølge EU-Kommissionens prognose for 2012 og 2013 er der ikke de store forventninger til vækstudsigterne for Danmark.

Sverige ser dog ifølge de seneste prognoser ud til at få vis økonomisk tilbagegang i 2012.

I **figur 2** nedenfor er vist væksten i BNP for en række EU-lande, der er i **mere eller mindre akutte vanskeligheder**.

Figur 2. BNP for udvalgte lande med mere eller mindre akutte vanskeligheder.

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

For det første ses det, at væksten i de kriseramte lande som Grækenland, Irland, Portugal og Italien er faldet meget kraftigt i 2008 uden **egentlig at rette**

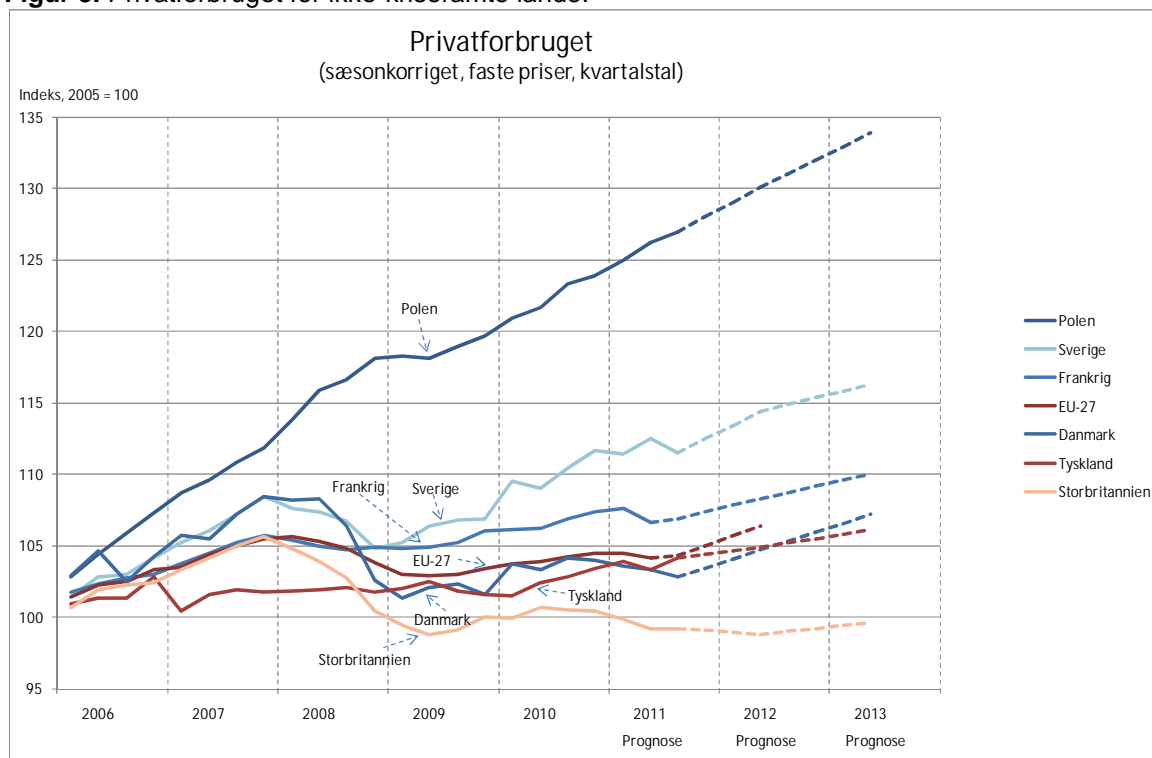
sig op igen. Spanien holder dog væksten nogenlunde. Kommissionens prognose ser dog noget optimistisk ud for alle de ramte lande.

For det andet er det bemærkelsesværdigt så store vækstrater, der var i Grækenland og Irland **før** den økonomiske krise i 2008. Især for Grækenlands vedkommende var væksten i BNP særdeles stor – før økonomien kollapsede.

3. Privatforbruget

Privatforbruget der normalt betegnes som drivkraften bag den økonomiske vækst, viser nogenlunde samme mønster som væksten i BNP. **Figur 3** nedenfor viser udviklingen for de ikke-kriseramte EU-lande.

Figur 3. Privatforbruget for ikke-kriseramte lande.

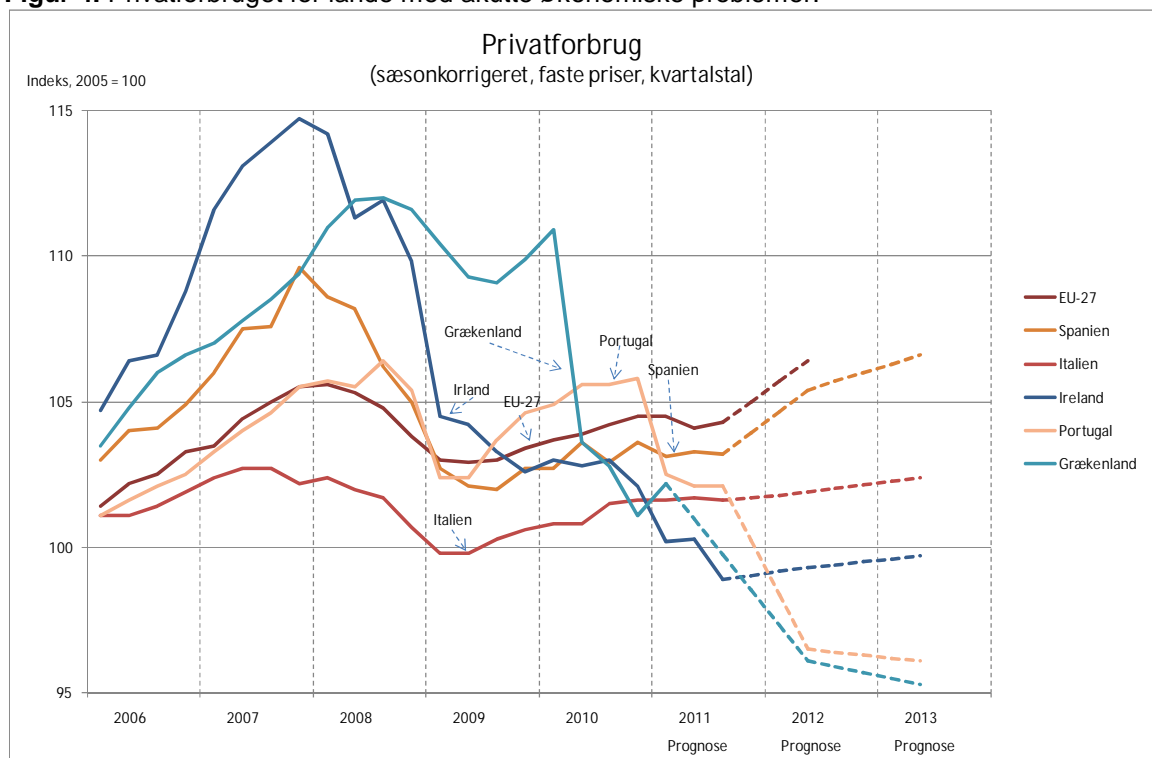

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Det ses, at Polen er højdespringer og at Sverige igen ligger meget højt med store stigninger i det private forbrug. Frankrig klarer sig også nogenlunde. **Derimod er udviklingen i det tyske privatforbrug meget lavt, og det giver betydelige problemer for resten af EU.** Danmark ligger også relativt lavt.

For landene med **akutte økonomiske problemer**, er udviklingen vist i **figur 4** nedenfor.

Figur 4. Privatforbruget for lande med akutte økonomiske problemer.

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Det ses tydeligt, at privatforbruget er kollapsed fuldstændigt i lande som Grækenland, Irland og Portugal, mens Italien og Spanien klarer sig nogenlunde. Men det mest interessante er, at det private forbrug steg utroligt meget i Grækenland, Irland og Spanien **før** krisen.

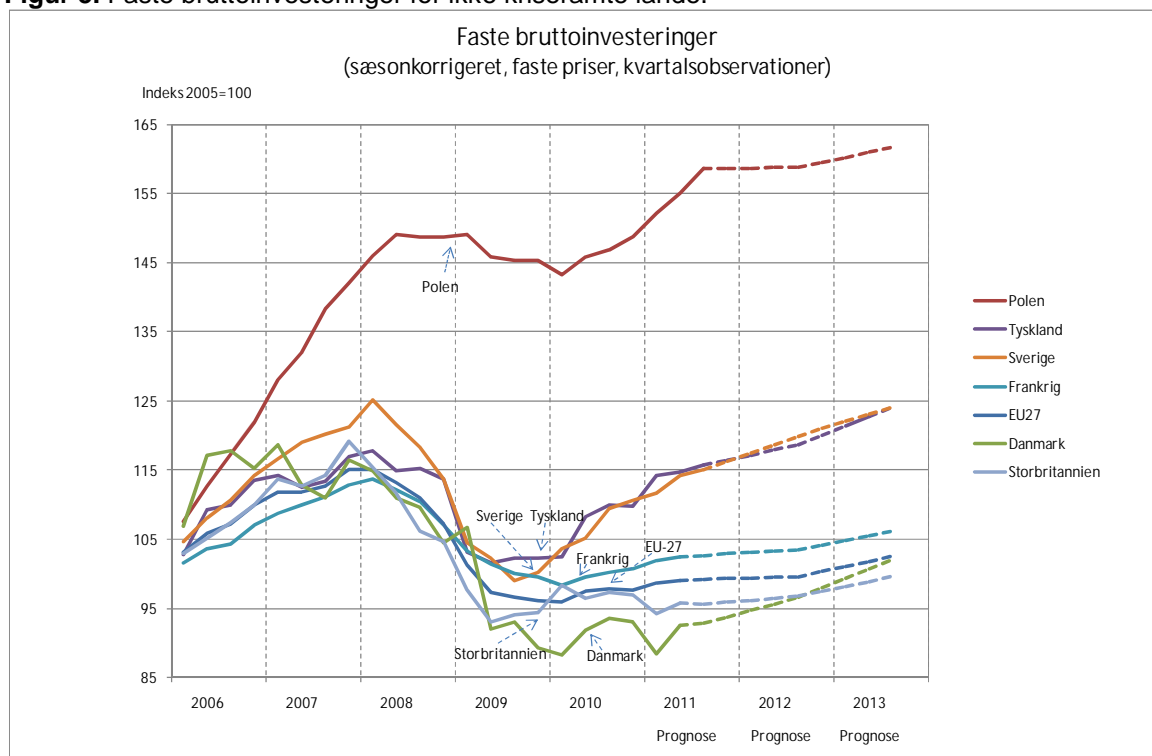
Kommissionen er dog meget optimistisk i sin prognose over privatforbruget i Spanien. Man har tilsyneladende ikke taget hensyn til de store spareplaner, der er vedtaget efter regeringsskiftet i Spanien.

4. Bruttoinvesteringerne

Udviklingen i investeringerne er typisk et tegn på hvilke forventninger erhvervslivet har til udviklingen i økonomien.

At økonomien spurter fremad i netop **Tyskland** og **Sverige** ses tydeligt af **figur 5** nedenfor, hvor bruttoinvesteringernes vækst ligger milevidt over niveauet for resten af EU. **Polen** er igen i en klasse for sig selv.

Figur 5. Faste bruttoinvesteringer for ikke kriseramte lande.

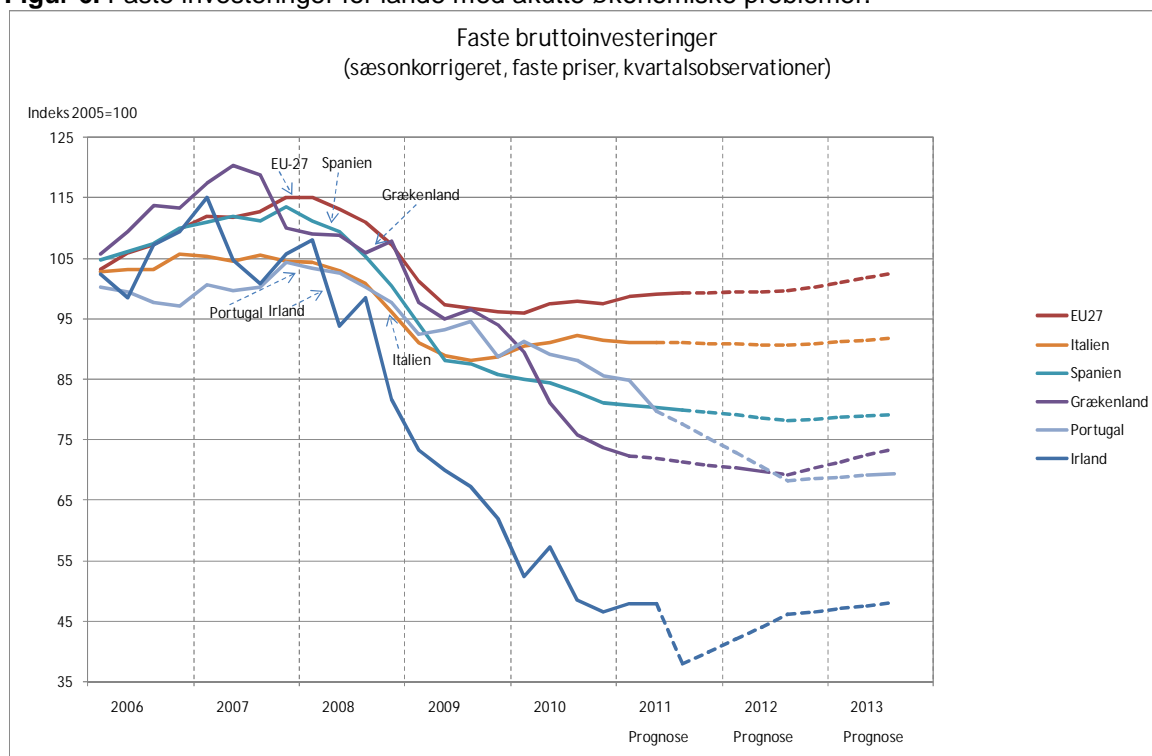

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Det ses af figuren, at **Danmark** ligger lavest med hensyn til investeringsudviklingen, men dog således at vi nogenlunde følger det lave niveau for EU-27.

Udviklingen i de kriseramte lande fremgår af **figur 6** nedenfor. Det ses tydeligt, at nyinvesteringerne er kollapsede totalt i Irland, og at investeringerne ligger langt under EU-gennemsnittet i øvrige kriseramte lande som Portugal, Grækenland og Spanien. Italien klarer sig indtil videre nogenlunde.

Figur 6. Faste investeringer for lande med akutte økonomiske problemer.

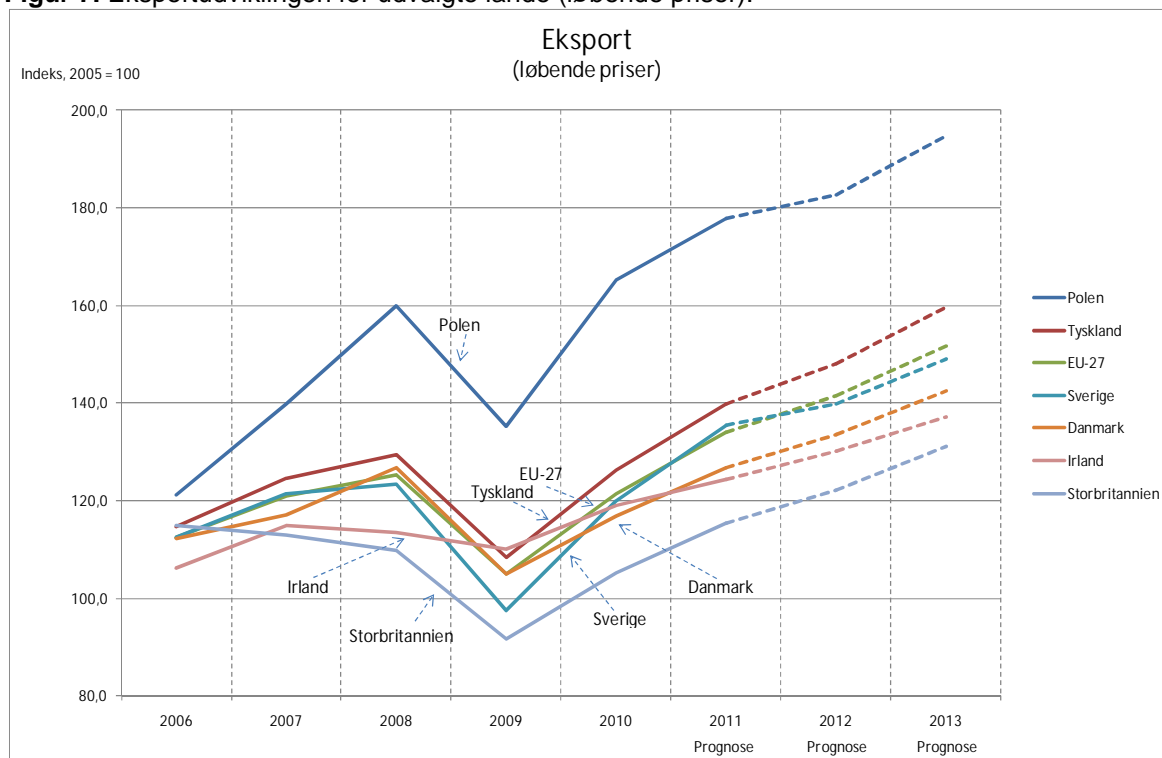

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

5. Eksportudviklingen

Af **figur 7** nedenfor ses udviklingen i eksporten for udvalgte lande.

Figur 7. Eksportudviklingen for udvalgte lande (løbende priser).

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

For EU-27 var **2010** et godt år på eksportfronten. I faste priser steg eksporten med ca. 11 pct. og rettede hermed op på det store tab i kriseåret 2009, hvor eksporten faldt med 12 pct.

For **2011** ser det også nogenlunde ud for EU-eksporten, der stiger med ca. 6 pct. (faste priser). Igen er det **Polen** og **Tyskland**, der løber forrest med de største stigninger i eksporten. Sverige klarer sig også godt, men forventer mindre stigninger i 2012 og 2013.

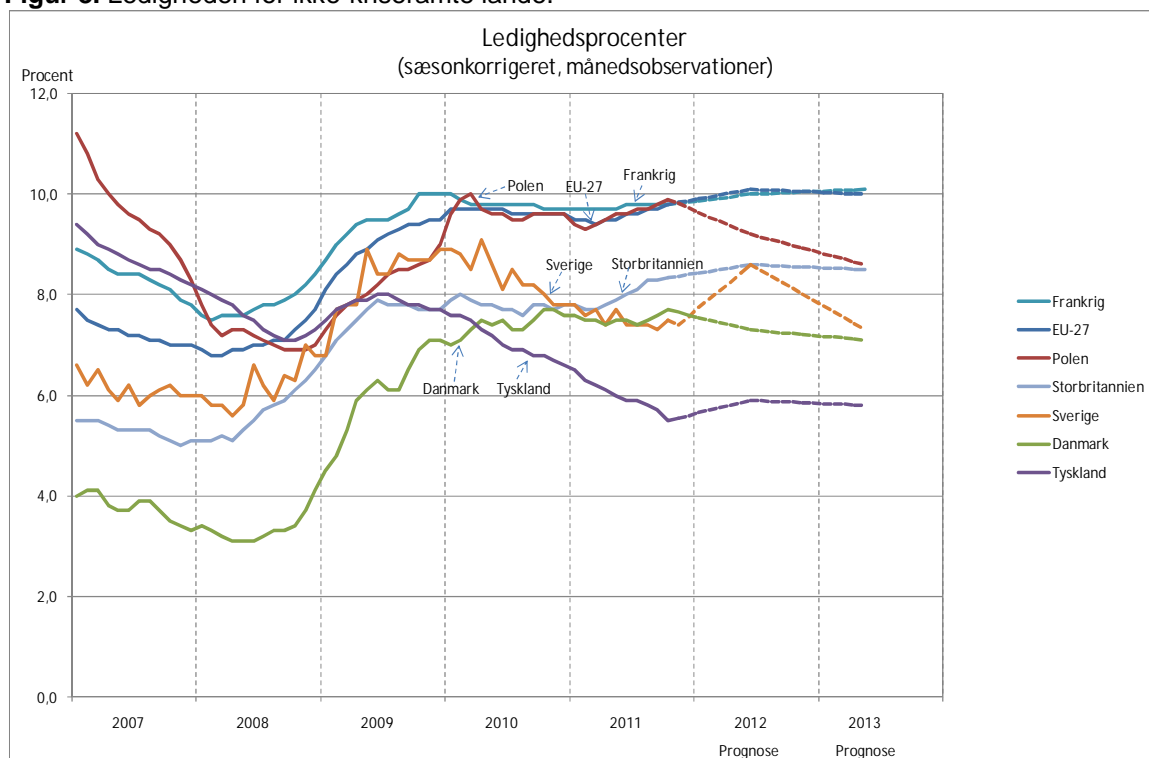
Ifølge Kommissionens prognose bliver 2012 et dårligt eksportår med en halvering af stigningen i eksporten.

Dansk eksport klarer sig nogenlunde, men ligger – som det fremgår af **figur 7** – noget under gennemsnittet for EU-27.

6. Ledigheden

Figur 8 nedenfor viser udviklingen i ledigheden i udvalgte ikke-kriseramte lande.

Figur 8. Ledigheden for ikke-kriseramte lande.

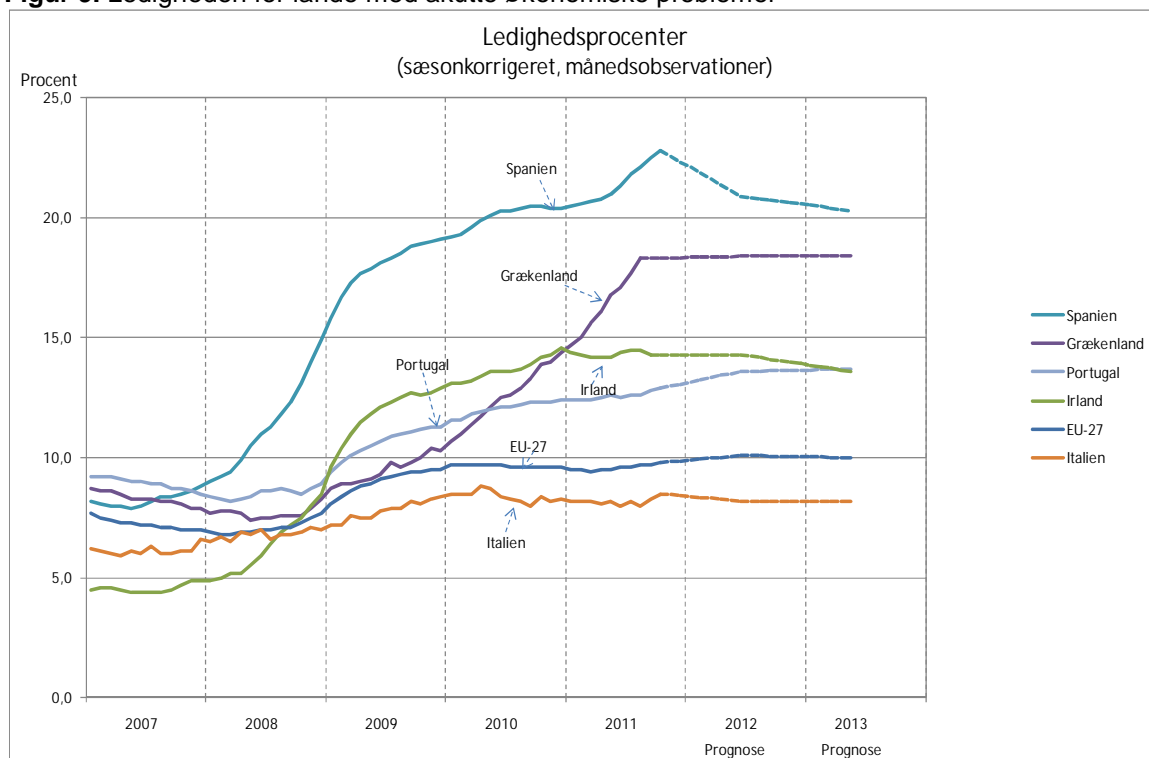

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Gennemsnittet for ledigheden i EU-27 er ca. 10 pct. i 2011, og det ses, at de ikke-kriseramte lande ligger under EU-gennemsnittet. Tyskland, Danmark og Sverige ligger lavest med henholdsvis 6 pct. og 7,5 pct. i 2011. I Sverige forventes dog en stigning i ledigheden i 2012.

I lande med akutte vanskeligheder, er ledigheden betydeligt højere, jf. **figur 9** nedenfor.

Figur 9. Ledigheden for lande med akutte økonomiske problemer

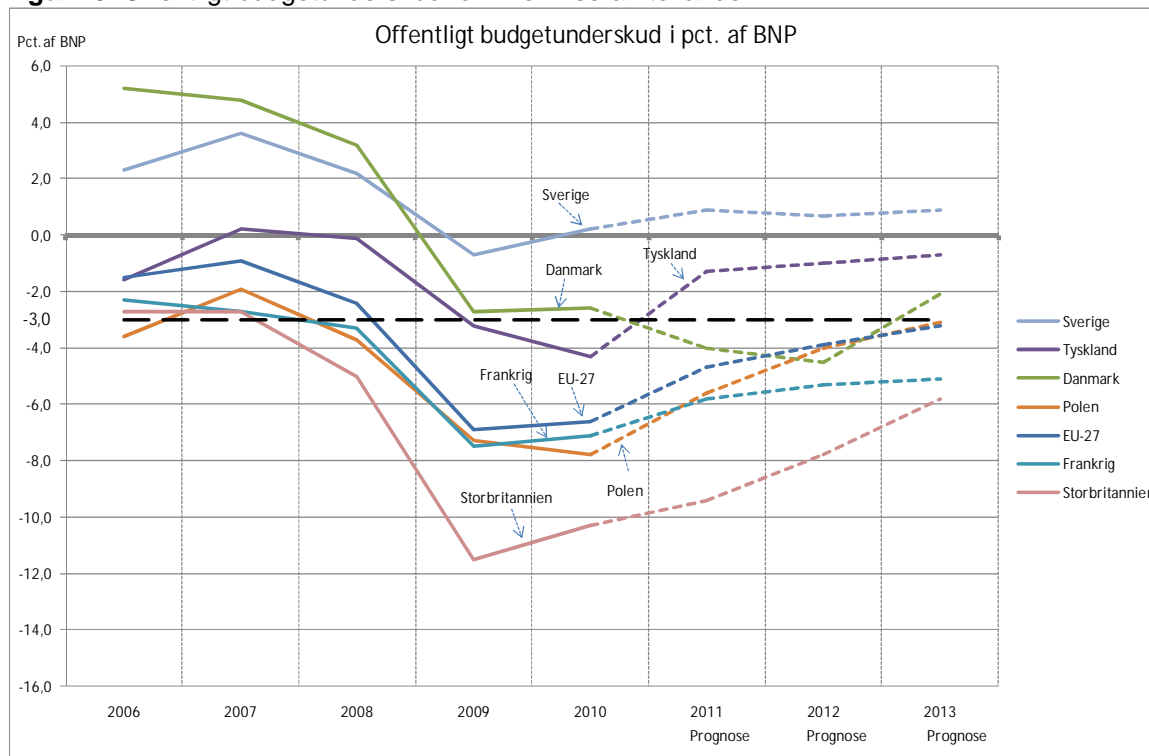
Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Spanien og **Grækenland** har ledighedsprocenter på ca. 20 pct. og Irland og Portugal nærmer sig de 15 pct. Kun Italien klarer sig nogenlunde med en ledighedsprocent omkring EU's gennemsnit.

7. Offentligt budgetoverskud

I **figur 10** nedenfor ses det, at underskuddet på de offentlige budgetter for EU-27 i 2011 når op på 4,7 pct. af BNP. Det er heldigvis et fald fra 6,6 pct. i underskud i 2010, men stadigvæk pænt over grænsen på de tre procent.

Figur 10. Offentligt budgetunderskud for ikke-kriseramte lande.

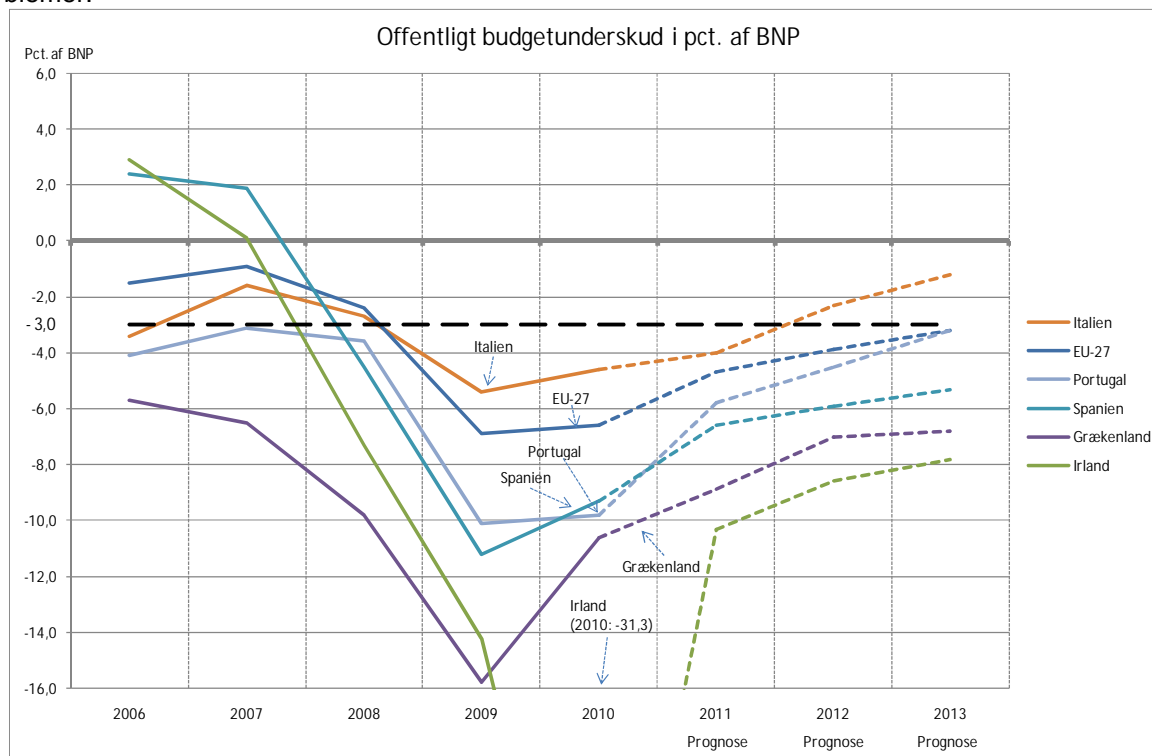

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Af figuren ses det, at i 2011 er det kun **Tyskland** og **Sverige**, der har orden i de offentlige finanser med næsten balance på budgettet. **Storbritannien** derimod er helt oppe på et underskud på 9,5 pct. i 2011. Det er betydeligt større end underskuddene for både Italien og Spanien (som er kriseramte).

Polen er også ved at komme i knibe med ret stort underskud i 2011 på 5,6 pct. af BNP. **Kommissionens** prognose regner med betydelige forbedringer i de offentlige finanser i 2012 og 2013, men optimismen her skal nok tages med et gran salt.

Figur 11. Offentligt budgetunderskud for lande med akutte økonomiske problemer.

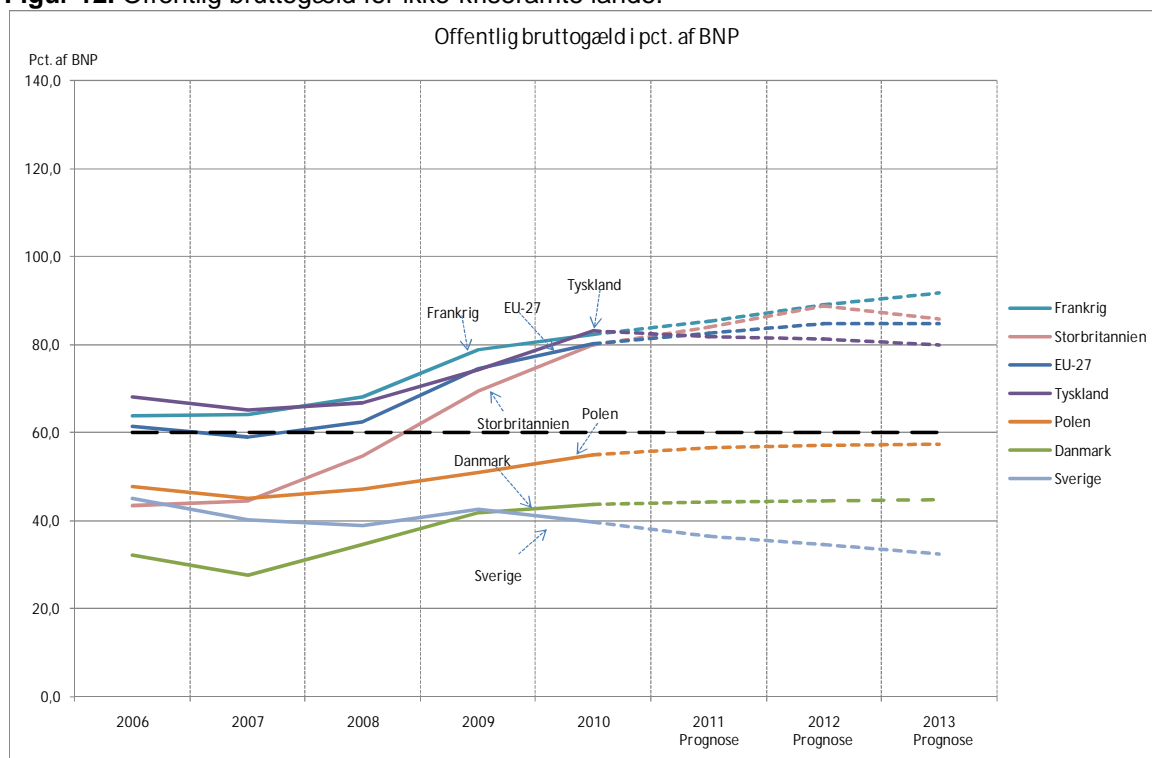
Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Der er – ikke uventet – ret store underskud på de offentlige finanser i landene med akutte økonomiske problemer. Det meget store underskud i Irland i 2010 på ca. 30 pct. af BNP skyldes meget store offentlige kapitalindsprøjtninger i irlandske banker. Det ses, at langt de fleste af landenes underskud er større end EU-gennemsnittet.

Kommissionen er dog optimistisk i sine prognoser over udviklingen, idet man regner med pæne forbedringer.

8. Offentlig bruttogæld

Figur 12. Offentlig bruttogæld for ikke-kriseramte lande.

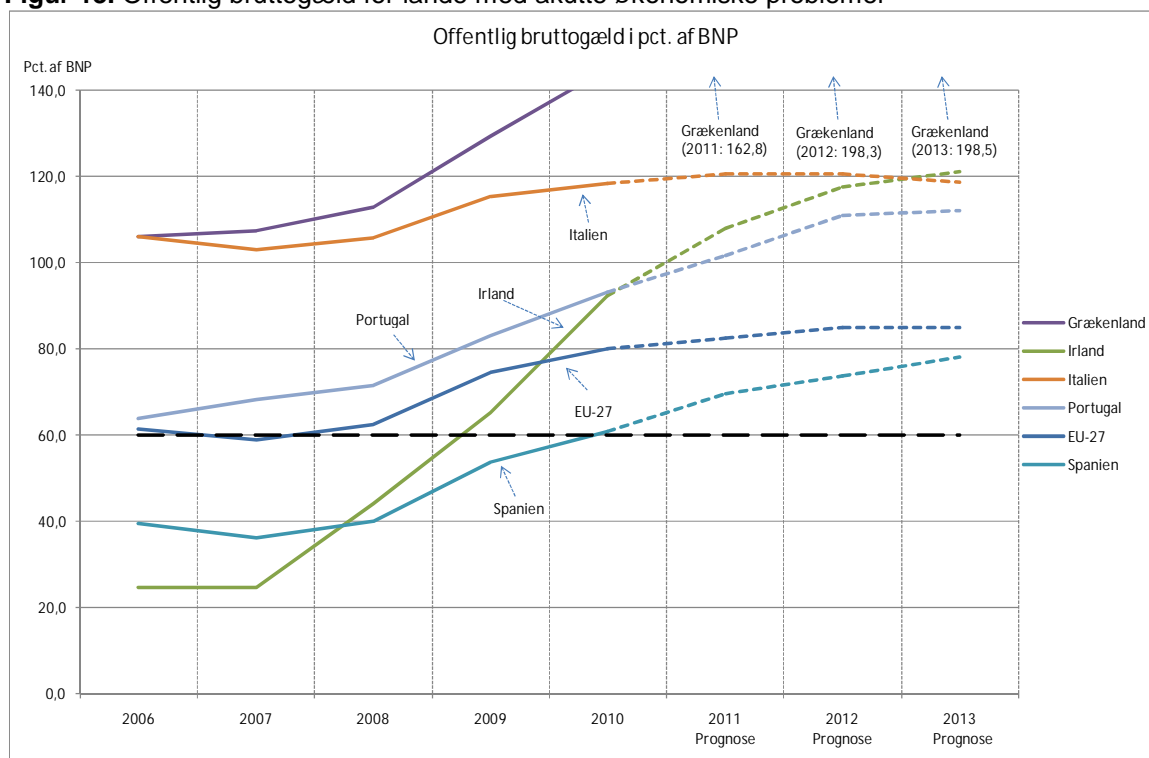
Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Den **offentlige bruttogæld** er vokset voldsomt for EU-27. Fra "blot" 62,5 pct. af BNP i 2007 til 82,5 pct. af BNP i 2011 for gennemsnittet af EU-27.

Storbritannien er blandt de EU-lande, der har den største stigning, nemlig fra 55 pct. i 2007 til 85 pct. i 2011. **Tyskland** og **Frankrig** ligger også meget højt med gældsprocenter på ca. 80 pct.

I **Danmark** er bruttogælden steget fra 27 pct. i 2007 til ca. 44 pct. i 2011, hvor den ifølge Kommissionen vil stabilisere sig de næste tre år. **Sverige** har en gældsprocent på ca. 40 pct. og gældsprocenten er faldende.

Figur 13. Offentlig bruttogæld for lande med akutte økonomiske problemer

Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Hvis vi ser på den offentlige bruttogæld for de lande, der er i akutte vanskeligheder, så ligger **Italien** og **Grækenland** med gældsprocenter på 120-140 pct. af BNP. For **Grækenlands vedkommende er prognosen oven i købet på 200 pct. af BNP i 2012**. **Irland** og **Portugal** ligger lidt lavere, men prognosen siger her, at gælden vil stige til ca. 120 pct. i 2013.

Med venlig hilsen

Niels Hoffmeyer/Sara Larsen